

předmět určitou změnu dlužnického poměru, jednak listiny, vztahující se ku konverzi pohledávek, a postupuje při svých výkladech tak, jak probíhá konversní řízení. Nejpozoruhodnější z jeho příručky jest podrobný výklad o veřejných ústavech úvěrních ve smyslu § 2 konv. zákona, pokud mohou poskytovat zápůjčky, jež má konversní zákon na mysli. Praktikům bude vítána také kapitola o vyznačení konversního účelu. Autor se opírá přirozeně ve svých výkladech o judikaturu správního soudu a o ministerské výnosy.

Připojen jest text zák. č. 49/1907 ř. z., ministerské nařízení k němu (čís. 50/1907 ř. z.) a prováděcí instrukce, dále zák. čís. 111/1923 Sb. a vlád. nařízení čís. 112/1923 Sb. Dr. Kaz. Č a k r t.

H O V O R N A.

O báňských poplatcích (do konce r. 1932).

Báňský majetek tvoří:

- a) výhradní kutiště (§ 2 obecného horního zákona),
- b) míry dolové (§ 34, 42—70 ob. h. zák.),
- c) přebytky (§ 71—75 ob. h. zák.),
- d) míry povrchové (§ 76—84 ob. h. zák.),
- e) pomocná díla (§ 85—89 ob. h. zák.),
- f) revírní štoly (§ 90—97 ob. h. zák.).

Výhradní kutiště jest podle § 22 a 31 ob. h. zák. horizontální kruh, jehož poloměr je 425 m a jehož střed tvoří místo kutacího znamení, které dlužno na povrchu vyznačiti. Podléhá zvláštnímu poplatku (Freischurfgebühr) a to do konce r. 1932 ve výši Kč 24'—ročně, půlletně předem vždy k 1. lednu a 1. červenci (zákon ze dne 25. června 1919, č. 368 Sb. z. a n.). Zmíněný poplatek byl zaveden již ustanovením § 3 zákona ze dne 28. dubna 1862, č. 28 ř. z., který zároveň jedná o zrušení horního desátku.

O způsobu vybírání kutebného uvádí § 7 výnosu býv. ministerstva obchodu a národního hospodářství ze dne 1. června 1862, č. 3927, že pro vymáhání kutebného platí předpisy vztahující se na vymáhání přímých daní, tedy nyní příslušná ustanovení (§ 343 a další) zákona o přímých daních ze dne 15. června 1927, č. 76 Sb. z. a n., a ustanovení exekučního řádu, na Slovensku a v Podkarpatské Rusi mimo shora uvedené předpisy zákona č. 76/1927 Sb. z. a n. též ustanovení exekučního zákona.

O právu vyměřovati poplatek z výhradních kutišť a o právu vymáhati splatné dávky obsahuje předpisy zákon ze dne 18. března 1878, č. 31 ř. z.

Poplatek z výhradních kutišť jest dávkou výměrnou, zapravovanou z výhradních kutišť, t. j. z báňského oprávnění — tedy

z věci movité (§ 298 obč. zák.). Jest jej postavití na roveň dani výdělkové a vymáhá se stejným způsobem jako daň výdělková.

Dolová míra obsahuje určitou plochu ve vodorovné rovině bodu zarážky a to v podobě pravouhelníka o 45.116 m²; sahá zpravidla do věčné výšky a hloubky (do nekonečna).

Části hor, jež jsou propůjčenými měrami dolovými tak uzavřeny, že do nich nemůže býti položena pravidelná míra dolová, slovou přebytky.

Povrchové míry propůjčují se na vyhrazené nerosty, vyskytující se v ryžovištích (pískových nánosech), v řečištích, v sutích na povrchu, v naplaveninách anebo ve starých opuštěných haldách, pokud nejsou v propůjčeném již poli, kde nutno je pokládati za příslušenství propůjčených dolových měř (§§ 127, 131 ob. h. zák.), dále pak na rudy bobové a železovec bahenní.

Povrchová míra může se propůjčiti až do plošného obsahu 115.000 m² a sahá do hloubky zpravidla jen až k přirozené pevné hornině.

Tvar každé povrchové míry závisí na vůli žadatelově a na uvážení báňského úřadu. Jen v obvodech, kde zvláštní poměry vyžadují jiné míry plošné anebo určité podoby povrchových měř, mohou se ustanovení o tom pojmouti do stanov revírních.

Pomocnými díly rozumíme štoly a jámy mimo propůjčené pole (polem nazýváme soubor více měř, shrnutých v tutéž propůjčku), jež slouží jeho výhodnějšímu provozu.

Revírní štoly jsou takové štoly, které slouží k výhodnějšímu provozu hor v celém horním revíru a jichž otevření bylo tedy žádoucí k obecnému užitku hornictví celého revíru.

Z pomocných děl a z revírních štol poplatky se nepředpisují, zato však míry dolové, povrchové a přebytky podléhají zvláštnímu poplatku, který nazýváme měrné (§ 215 a další ob. h. zákona).

O způsobu vybírání měrného jedná nařízení ministerstva financí ze dne 4. října 1854, č. 267 ř. z., kde v § 15 jest uvedeno, že na vybírání měrného má býti použito předpisů o vybírání přímých daní.

Měrné činí od 1. července 1919 z měř dolových a povrchových do konce r. 1932 Kč 40— ročně, zapravuje se půlletně předem a to vždy k 1. lednu a 1. červenci (zákon ze dne 25. června 1919, č. 368 Sb. z. a n.).

Z přebytků vyměřuje se měrné v poměru jejich plochy k jednotce míry dolové (45.116 m²) nebo míry povrchové (115.000 m²).

O právu vyměřovati měrné a o právu vymáhati splatné dávky obsahuje předpisy svrchu již uvedený zákon ze dne 18. března 1878, č. 31 ř. z.

Ježto měrné jest dávkou zapravovanou z nemovitostí, které jsou předmětem zápisu do knih horních, případně pozemkových dlužno ji zásadně srovnávati s daní pozemkovou; vymáhati je (míry povrchové), lze podle zákona o přímých daních č. 76/1927 Sb. z. a n., případně podle ustanovení exekučního řádu (upozorňují

na §§ 240—248 a § 252, odst. 2. ex. ř.), na Slovensku a v Podkarpatské Rusi podle zákona č. 76/1927 Sb. z. a n. a podle ustanovení exekučního zákona.

Rovněž i v řízení konkursním nebo vyrovnávacím požívá měrné a kutebné stejně jako dávky veřejné a daně určitého privilegia v tom směru, že jest chráněno zákonným právem zástavním a že lze ve prospěch jeho — jako vůbec ve prospěch práv oddělovacích — vésti exekuci i za řízení konkursního nebo vyrovnávacího (§ 11 konk. řádu).

Měrné i kutebné předpisuje báňské hejtmanství, které má vlastní účtářenské oddělení a zvláštní konto pro tyto dávky u poštovní spořitelny. Vymáhání jejich provádí jednak báňské hejtmanství (většinou jen měrné, subsidiárně kutebné), jednak revírní báňský úřad (hlavně kutebné).

Svrchu uvedeným úřadům náleží totiž prováděti horní zákon a národohospodářskou péči o hornictví. Dotčené úřady byly zřízeny t. zv. organizačním zákonem ze dne 21. července 1871, č. 77 ř. z., který zrušil staré císařské nařízení z 13. září 1858, č. 157 ř. z., podle něhož touto hornopolicijní agendou pověřeny byly původně politické úřady zemské.

Není nezapíjavo, že i cit. organizační zákon č. 77/1871 ř. z. zruší se až na některá ustanovení novým zákonem téměř celý, jakmile nabude účinnosti zákon ze dne 28. března 1928, č. 57 Sb. z. a n., o zařízení a působnosti báňských úřadů. (Jeho účinnost bude stanovena dnem, který určí vládní nařízení, jež snad již brzy má býti vydáno.)

Ručení za měrné a kutebné jest dvojí:

a) věcné, t. j. majitel ručí báňským majetkem za všechny dávky báňské, které dluhuje buď sám nebo jeho předchůdce (zaplatí-li za dřívějšího majitele, má samozřejmě proti dřívějšímu majiteli právo regresní);

b) osobní, t. j. majitel ručí celým svým majetkem, tedy i mimobáňským, za báňské dávky, avšak tímto majetkem mimobáňským jen za ty nedoplatky báňské, které vznikly za dobu, po kterou jest nebo byl vlastníkem majetku báňského.

Má-li několik spoluvlastníků báňský majetek, ručí spoluvlastníci za nedoplatky báňských dávek rukou společnou a nerozdílnou bez ohledu na poměr svých podílů.

Zmínil jsem se v tomto pojednání o speciálních dávkách báňských a mimo jiné též o tom, že měrné činí do konce r. 1932 půlletně Kč 20'— z jednotky míry dolové nebo povrchové a kutebné půlletně Kč 12'— z výhradního kutiště. K tomu dlužno ještě poznamenati, že lze dosáhnouti i určité slevy ze shora uvedených částek. Ty však povolují se jen výjimečně a to ministerstvem veřejných prací, jedná-li se podle posudku znalecův o chudá ložiska, neb o závažné důvody technické a hospodářské, jež kutání dosud nedovolovaly (§ 2 zákona č. 368/1919 Sb. z. a n., jímž mění se výměra poplatků z dolových a povrchových měr a z výhradních kutisk).

Žádost za slevu jest podati u revírního báňského úřadu, který ji předloží s návrhem na vyhovění nebo zamítnutí báňskému hejtmanství, a to opět s doprovodní zprávou ministerstvu veřejných prací.

Revírní báňský úřad jest povinen ke zprávám o žádostech za slevu poplatků z kutišť předkládati vždy ještě pololetní, řádně potvrzené zprávy o kutací činnosti podnikatelově a to vždy nejméně za poslední rok.

Podle dnešní praxe báňských úřadů musí žadatel uplatňovati petit za slevu poplatků z výhradních kutišť a měr jen, pokud poplatky ty nejsou dosud splatny.

Takovým žádostem o slevu dotčených poplatků, které byly podány až po jejich splatnosti, se nevyhovuje, avšak lze jimi dosáhnouti slevy až pro následující pololetí.

Podá-li tedy kdo žádost za slevu pro I. pololetí běžného roku teprve 2. ledna toho roku, nepovolí se sleva pro I. pololetí, nýbrž teprve až pro II. pololetí.

Z tohoto celého nástinu jest viděti, že dosavadní předpisy o báňských poplatcích byly velmi skrovné. Teprve zákon č. 206/1932 Sb. z. a n. — o němž snad mi bude dovoleno pojednati později — upravuje báňské dávky zevrubně s platností od 1. ledna 1933.

Dr. Karel Křišťůfek.

D E N Í K.

---

† **Karel Flieder.** Dne 27. ledna t. r. odešel na věčnost p. Karel Flieder, senátní president nejv. soudu v. v., v požehnaném věku 80 let. Pro svou dlouholetou činnost inspektora ministerstva spravedlnosti, kterou vykonával již po léta za bývalého Rakouska a po r. 1921 — už ve výslužbě — i za republiky, patřil k osobám v právnickém světě — zejména soudcovském, advokátním a notářském — nejznámějším. Narodil se 22. ledna 1853 v Brandýse n. L.; gymnasijsní studia konal v Král. Hradci a v Litomyšli, právnická v Praze. V r. 1876 vstoupil do soudní praxe, působil v Mnich. Hradišti, Litomyšli a Chrudimi. V r. 1907 byl jmenován vrchním soudním radou a přidělen do min. spravedlnosti jako inspektor soudů pro Čechy a Moravu; v r. 1910 jmenován radou nejvyššího soudu ve Vídni, odtud přešel po převratu k našemu nejvyššímu soudu, jehož byl senátním presidentem. V r. 1921 odešel do výslužby, ale vykonával i poté funkci soudního inspektora. Zesnulý neobmezoval se jen na záslužné působení v právníkové praxi, nýbrž věnoval se se zvláštní oblibou i odborné literární činnosti. Doba po vydání procesních zákonů z r. 1895 podnítila velmi četné praktiky k tomu, aby zpracovali literárně různé otázky z oboru tehdy nového a lákavého. Ale žádný z nich nevyvinul činnost tak plodnou, jako Karel Flieder. Neobmezoval se jen na práce